

Com hem arribat fins aquí? De la Segona Guerra Mundial als nostres dies.

Docent: Oriol Giménez Oter.

Curs 2024-25: UNED Sènior Cornellà.

Hores lectives: 30

Dia i hora: dimarts, de 18h a 20h.

Idioma: català

Calendari: febrer: 18 i 25

març: 4, 11, 18 i 25

abril: 1, 8, 22 i 29

maig: 6, 13, 20 i 27

juny: 3

Introducció

Des de la Segona Guerra Mundial es va dibuixar un nou *status quo* al món que passa a ser dirigit pels vencedors de la guerra més terrible que hagi conegut mai la humanitat. Aquest fenomen, marcat per l'aparició de l'amenaça nuclear i una incipient i progressiva globalització, ha desenvolupat i contraposat models d'estat, corrents de pensament i cultura econòmica.

Per primera vegada a la història Europa no domina el món com en segles anteriors. Serà l'aparició de dues noves superpotències com els Estats Units i la Unió Soviètica qui rivalitzaran fins l'extenuació. A través d'unes noves Nacions Unides a les que no deixen de sumar-se nous estats, majoritàriament sortits de la descolonització de les velles potències europees, el món viurà a través de nous conceptes com: bomba atòmica,

emancipació, Drets Humans, genocidi, seguretat social, tecnologia, població mundial, patró dòlar, tercer món, globalització, etc.

La desintegració d'una de les superpotències comportarà la reconfiguració parcial d'un món cada cop més digitalitzat i intercomunicat, molt marcat per les economies i que ens ha portat fins als nostres dies.

Objectius

- Conèixer els fets més rellevants que van condicionar al món de mitjans segle XX fins els nostres dies.
- Traçar una narració cronològica i coherent dels canvis polítics i estratègics durant i després de la Guerra Freda.
- Reflexionar sobre els pensaments i ideologies que van envoltar el món bipolar.
- Analitzar i intentar donar explicació a les actuacions dels blocs occidentals i de l'est europeu.
- Entendre les bases històriques heretades per les quals es regeixen els nostres dies.

Programa

1 EL FI DE LA SEGONA GUERRA MUNDIAL.

- 1.1 Conferències de Teheran, Ialta i Postdam.
- 1.2 Nuremberg i Tokio.
- 1.3 Naixement de les Nacions Unides.

2 LA GUERRA FREDA.

- 2.1 El Teló d'Acer: OTAN – Pacte de Varsòvia.
- 2.2 La ciutat de Berlín.
- 2.3 Guerres de la Guerra Freda: Corea, Cuba, Vietnam, Afganistan.
- 2.4 Hongria 1956 i Praga 1968.
- 2.5 Cops d'Estat a l'Amèrica Llatina i guerrillers.

3 DESCOLONITZACIÓ.

- 3.1 Descolonització i el principi d'emancipació.
- 3.2 Regne Unit: La Commonwealth.
- 3.3 França: La Unió Francesa i el fracàs dels departaments.
- 3.4 Imperis menors: Països Baixos, Bèlgica, Dinamarca, Portugal, Espanya.

4 UN NOU ESTAT: ISRAEL.

- 4.1 Creació de l'estat al 1947 i la guerra del 48.
- 4.2 1956: La guerra del Sinaí i el Canal de Suez.
- 4.3 1967: La guerra dels Sis Dies.
- 4.4 1973: La guerra del Yom Kipur.
- 4.5 1982: Guerra del Líban.

5 LA CAIGUDA DEL MUR DE BERLÍN. FI DE LA GUERRA FREDA.

- 5.1 Glasnost i Perestroika.
- 5.2 Solidarnosc i els canvis a l'Europa de l'Est.
- 5.3 La segona unificació alemanya.

6 ELS NOSTRES DIES.

- 6.1 Neoliberalismes.
- 6.2 Guerres pel començament i la guerra d'Ucraïna.

Metodologia

El curs està dividit en 15 sessions de caràcter presencial de dues hores cada una (30 hores en total). Aquestes classes presencials seran teòriques, alternant l'ús d'imatges i vídeos, enfocades a la participació i el debat a classe.

Bibliografia

A ARACIL, Rafael, OLIVER, Joan, SEGURA, Antoni. *El mundo actual. De la Segunda Guerra Mundial a nuestros días*. Barcelona: Ed. Universitat de Barcelona, 1995.

CIPOLLA, Carlo M. *Allegro ma non troppo*. Barcelona: Ed. Crítica, 2007. (1988).

FONTANA, Josep. *El siglo de la revolución*. Barcelona: Ed. Crítica, 2017.

FONTANA, Josep. *Por el bien del imperio*. Barcelona: Ed. Pasado y Presente, 2011.

GARCÉS, Joan E. *Soberanos e intervenidos*. Madrid: Ed. Siglo XXI, 2012

HOBBSAWM, Eric J. *Historia del siglo XX*. Barcelona: Ed. Crítica (Grijalbo Mondadori), 1998.

HOBBSAWM, Eric J. *Entrevista sobre el siglo XXI*. Barcelona: Ed. Crítica 2016.

HOWARD, Michael, ROGER LOUIS, WM. *The Oxford History of the Twentieth Century*. New York: Oxford University Press, 1998.

KINDER, Hermann, HILGEMANN, Werner. *Atlas histórico mundial (II)*. Madrid: Ediciones Istmo 1996.

NUÑEZ SEIXAS, Xosé M. *Las utopías pendientes*. Barcelona: Ed. Crítica, 2015.

OSTERHAMMEL, Jürgen. *El vuelo del águila*. Barcelona: 2018.

PROCACCI, Giuliano. *Historia general del mundo actual*. Barcelona, Ed. Crítica, 2001.

SASSON, Donald. *Síntomas mórbidos. Anatomía de un mundo en crisis*. Barcelona: Ed. Crítica, 2020.

SALVADORI, Massimo L. *Breve historia del siglo XX*. Madrid: Alianza Editorial, 2013.

SEGURA, Antoni. *El món d'avui. De la guerra freda als reptes de la independència global*. Barcelona: Ed. Universitat de Barcelona, 2023.

VILLARES, Ramón, BAHAMONDE, Ángel. *El mundo contemporáneo: del siglo XIX al XXI*. Barcelona: Taurus – Penguin Random House, 2016.

WEISNER-HANKS, Merry E. *Breve historia del mundo*. Madrid: Ed. Akal, 2020.